

Седмична колумна високог представника за БиХ, Кристијана Шварц-Шилинга: “Вријеме је да поново буде покренута реформа устава”

У протеклих десет дана сам се, у одвојеним састанцима, сусрео са лидерима политичких странака, заједно са амбасадором САД, шефом Делегације Европске комисије и њемачким амбасадором, који представља Предсједништво ЕУ, како бисмо разговарали о највећем и вјероватно најважнијем политичком изазову са којим се ова земља суочава – реформи устава.

Циљ ових састанака, који су изазвали много спекулација у медијима, био је да се оцијене ставови према једном институционализованом процесу реформе устава који ће ову земљу повести напријед и помоћи јој да се оспособи за изазове евро-атлантских интеграција.

Босна и Херцеговина има посебно сложен уставни аранжман. Постојећа организација је договорена у Дејтону, током мировних преговора, након готово четири године рата и саставни је дио Мировног споразума.

Мировни споразум је помогао да се оконча рат, те је омогућио Босни и Херцеговини да током протеклих 12 година иде напријед и да успостави мир и безбједност. Али је исто тако направио компликовану и неефикасну структуру која ће све више ометати будући развој ове земље.

Постојећи аранжман функционише, али је исти захтијевао честе интервенције високог представника како би се деблокирали политички застоји.

Сада, када се процес имплементације мира, а са њим и институција високог представника, постепено приближавају крају – а евро-атлантске интеграције представљају кључни задатак – вријеме је да се изврши реформа устава и креира стабилна, самоодржива и ефикасна државна структура.

Прва фаза преговора страначких лидера, која је за циљ имала реформу устава, започела је 2005. године, и одиграла се у конструктивној атмосфери. Резултат ових преговора био је пакет уставних амандмана који су били крајње близу усвајања у априлу прошле године и за који су недостајала само два гласа за потребну двотрећинску већину у парламенту.

Такозвани априлски пакет и даље остаје предмет разматрања, и уколико буде усвојен у садашњој или ревидираној форми, представљао би важан корак напријед. Међутим, то не би био крај овог процеса, већ његов почетак.

Друге земље, које су спровеле успјешну реформу устава, обично су упостављале комисије и разговоре о реформи устава, како би обезбиједиле институционални оквир за један свеобухватан процес, уз могућност укључивања домаћих и међународних експерата који посједују професионално знање.

Као што сам рекао у свом обраћању Парламентарној скупштини почетком ове седмице, Босни и Херцеговини је потребан сличан институционализован и транспарентан процес, постављен у оквиру институција земље – првенствено у Парламенту – а који ће предводити политичари БиХ, уз допринос цјелокупног босанскохерцеговачког друштва, укључујући и цивилно друштво, те потпомогнут посредовањем и помоћи међународне заједнице.

На састанцима које смо моје колеге и ја одржали са страначким лидерима током протекле седмице, саслушали смо ставове и тражили преузимање обавезе за успостављање таквог процеса.

Задовољан сам што могу рећи да је већина страначких лидера била конструктивна у овим разговорима и да су показали спремност да се одмакну од једностраних изјава и изјава у медијима које привлаче пажњу, како би се ангажовали на практичном дијалогу у оквиру институционализованог процеса реформе устава.

С обзиром да је реформа устава готово увијек дугорочан подухват, такав процес се мора започети сада, како би се могли постићи резултати током мандата овог парламента.

Међународна заједница – нарочито Европска унија и Сједињене Америчке Државе – су спремне да пруже помоћ давањем одговарајућих смјерница, али, на крају, ову реформу морају водити и о њој постићи споразум политички лидери Босне и Херцеговине. Ово ће захтијевати конструктиван ангажман и спремност да се постигну компромисна рјешења.

Надам се да ће током наредних дана бити могуће покренути процес чији ће врхунац бити постизање споразума који ће и успјешно избалансирати интересе свих народа у Босни и Херцеговини и помоћи да се убрза процес евро-атлантске интеграције БиХ.

Кристијан Шварц-Шилинг је високи представник међународне заједнице и специјални представник Европске уније у Босни и Херцеговини.